

ista : Si ista sanctissimo Domino nostro imperatori pluerint : Imperator Martianus legem prescriptis de fide Nicena constanter et illibate tenenda. Haec Gerhardus. Verum hoc non est ostendere suam assertione : sed paradigm illationis Quodlibetice.

Quod th. 30. et tribus seqq. « synodi generalis Constantinopolitana » confidere vult, « Papam non presidere necessario vel per se, vel per Legatos, concilio legitimo, etc. » frustaneum est. Nam constat certe, in eo non presedisse imperatorem, sed Nectarium Constantinopolitanum ; quod ideo factum, quia eodem tempore Damasus Papa convocaverat quidem Episcopos Orientis Constantinopolim, sed inde postea volebat eos Romanum venire, ubi ipse coegerat Synodus Episcoporum Occidentalium, ut ita Romanum plenissimum concilium fieret. Verum cum ex legitima causa a Damaso acceptata, Orientales Roniam venire non potuerint, ipsi Orientales conjunxerunt sese animis cum Occidentalibus, licet non presentia corporali. Recognoverunt tamen ipsum Damasum ut caput suum, et ipse filios eos vocavit, ut patet ex eorum epistolis, quæ extant. Sed ecce ! Aliud paradigm illustre illationis Quodlibetice.

Th. 34. ex eo, quod Legati Romani Pontificis noluerint sedere in concilio II Ephesino, cum vidissent praesidere Dioscorum, et non datam S. Sedis præsessonem, infert : « Nihilo tamen minus Ephesiū II etiam

absentibus Legalis Pontificis decreta fecit : ergo praesidens Pontificis non est ad concilium simpliciter necessaria ». Sic est ; ad ἀναθέντη λογοτύχη, aut prædatorum concilium, sicut et ad conventionem Lutherorum et Calvinistarum, nulla opus est convocatione, praesidens, et confirmatione Papæ. Quid vero hoc ad legitima et SS. concilia oecumenica, ab omnibus summa cum veneracione recepta ? Nec minus insulsum, quod th. seq. ex praesidencia Dioscori in illa prædatoria Synodo ab imperatore extorta, manifestum esse, ait, imperatorem jus designandi Presidem concilii sibi designasse. Digna Gerhardo illatio, ex facto absurdio jux extundere !

Omissis denique aliis, notat th. ult. « Quod Papa per se, vel in propria persona nolit intercessu Concilii alibi quam Roma congregatis. Jam vero ad conciliandam alieni concilio infallibilitatem non sufficit, Papam per Legatos ei præsidere. Ergo Papa aut in propria persona concilio præsideat, aut præsidis partibus sese abdicet ; Vel, quod idem est, si Papa velit concilii præesse, debet etiam iisdem interesse ». Resp. : Subsumptum illud Gerhardi, nec habetur in S. Scriptura, nec per se notum est. Eget igitur robusta probatio, quam nec digito tangit. Ratio autem nostræ sententiae et praxis in Ecclesia receptissime est, quia non praesidens, sed receptissime Pontificis Præfatus.

VINDICÆ PRO LIBRO SECUNDO DE CONCILIORUM AUCTORITATE

Ad CAPUT I.

Amesius proposita ex Bellarmine sententia Catholica : Quod concilium generale a Papa confirmatum, vel in fide explicanda, vel in tradendis morum præceptis toti Ecclesiæ communibus, errare nequeat; subjunxit : « Hac sententia Pontificiorum nihil reverentiatur concilio, sed totum illud quod assertur, ad Papam efferendum spectat. Non dicunt enim, concilium ne quidem a Papa convocatum, et ipsius Legalis praesentibus celebratum, non posse errare ; sed, errorem concilii non posse a Papa confirmari. Ille autem ex eorum sententia, aque affirmari potest de concilio Diocesano, sicut Bellarm. ostendit, aut de consilio unius aliecius Doctoris ». Resp. : Que hic prefatus Amesius, excepta ultima particula (de consilio unius Doctoris), admitti possunt. Debet autem Amesius valida ratione vel dicto Scripturae luculentè refellere, si assentiri noluit. Ut enim in 2. parte Irenici cap. 5. quest. 1. dixi : Indefectibilitas concilii pendet a Pontificia, sed non vice versa : etsi enim Papa teneatur adhibere media humana, pro negotiis gravitate, antequam ad definiendum accedit, non tamen ideo ab his medis ut sic, oritur infallibilitas definitiois ; haec enim unice est ab assistentia Spiritus S. quam singularissima illa sua prece Christus Petro impetravit, ne disceret fides eius ad confirmando fratres : alioquin certe non ipse fratres, sed fratres ipsum confirmarent ; nec ædificium Ecclesie inniteretur solidati Petre, sed haec fundaretur in Ecclesia structura : qua non nisi absurdissime contra Christi pollicitationem finguntur. Participant ergo membra privilegium capituli, quandiu huic arctissimo nexus adhaerent :

1. — Matth. xviii. vers. 20. *Ubi sunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sun in medio eorum.* Amesius egregie « enervavit » hoc argumentum Bellarmini, dicendo : « Nihil in his verbis continetur, quod proprium est iis, qui canones condunt deinde : nihil de decretis a Papa confirmatis : nihil denique de prærogativa concilii generalis supra cœcum Parochiale, aut eo etiam minorē ». At si integrè posuisset vim argumenti ex eo Christi dicto confessi, mox evanisset cavillatio. Nam, ut bene ait Bellarmius : Argumentum non sumitur simpliciter ex his verbis, sed ex his verbis continuatis cum superioribus, et propter ea addita argumentatione a minori ad majus. Dixerat enim antea Dominus de homine incorrigibili : *Dic Ecclesiam ; si autem Ecclesiam non audierit, sī tibi sicut Ethnicus et Publicanus.* At ne quis Ecclesiam seu congregationem Prælatorum contemnam putaret, adjunxit continuo : *Amen dico vobis, quæcumque alligaveritis, etc.* Et ne quis dubitaret de assistentia Dei, quando Episcopi congregati aliquem damnant, vel absolvunt, subjunxit : *Si duo vel tres congregati in nomine meo oblinient semper quod petunt a Deo, nempe sapientem*

tiam et lumen sufficiens ad cognoscenda necessaria : quanto magis Episcopi omnes congregati in nomine meo semper obtingunt, quod juste petunt, et laieni ad judicanda ea, que ad totam Ecclesiam dirigendam pertinent. Ita hunc locum exponit, et hoc argumento utitur concil. Calc. in epist. ad Leonem Papam; et VI. synodus action. 47. Toletanum III Innocentius, Cœlestinus, Cyrius, etc. Sed hoc argumentum nec leviter attingere ausus Amesius, videri voluit ener-
vasset, quod omisisti.

II. — Argum. ex Joan. XVI. vers. 13. *Spiritus veritatis docebit vos omnem veritatem.* Intelligitur hoc de successoribus Apostolorum, in aeternum, non autem seorsim existentibus : Ergo saltem de omnibus in unum congregatis. Magis autem Dei cathedra, per quam nos doceat, est cathedra Summi Pontificis, adjuncto consense generalis concilii. Amesius 4 : « Non agitur hic de ulla cathedra externa ». Resp. : Neque nos dicimus ; sed de auctoritate docendi. Amesius 2 : « Nihil majus aut certius promittunt de docendo, quam de aliis actibus docendi, etc. Non magis igitur hic promittitur, Episcopos immunes futuros ab errore judicii, quam error vita et conversationis. » Resp. : Hoc falso et sine probacione dicitur. Nam et de Petro testatur Paulus Gal. II. vers. 14. quod « simulatione quadam non recte ambulaverit, etc. » Et Joannes Apostolus nomine omnium omnes, etc. *In multis offendimus omnes, etc.* Amesius 3 : « Quamvis ejusmodi promissiones Apostolis date spectent ad eorum successores, quod essentiam earum, non tam quod modum et gradum illum. Resp. : Neque nos id dicimus ; sufficit, quod in substantia habeant infallibilitatem. Amesius 4 : « In Apostolis aequa valebat haec promissio, cum seorsim fuerint, atque cum simul : ergo nihil singulare pro conciliis inde potest concludi ». Resp. : Hoc etiam gratis dato, manet tamen substantia promissae infallibilitatis in eodem, cum scilicet Episcopi cum suo capite congregantur, et eidem consentiunt. Amesius 5 : « Etsi de conciliis intelligeretur, et omni veritate sine exceptione, non tamen sequeretur, semper hoc fieri, et in omni conventu quamvis legitimo. Atcur, queso, non sequeretur ? an satis est Amesius dicere, et non probare ? Amesius 6 : « Spiritus S. docuit et duxit Ecclesiam sine ista Cathedra annos trecentos ». At sufficiebat tunc

Cathedra Apostolica Romana, « ad quam necesse est convenire omnem Ecclesiam propter potentiorum principaliatatem », inquit S. Irenæus. Amesius 7 : « Cathedra Papæ nimis mendaciter hic inducitur, quasi per posticam sine ullo colore ». Amesius cum omnia alia deficient, numquam deficit maleficentia in Cathedram Apostolicam, more omnium hereticorum.

III. — Arg. Act. XV. vers. 28. *Visum est Spiritui sancto et nobis.* Idem assere posunt omnia legitima concilia, quæ ex illo primo formam accepérunt. Presentia enim Spiritus S. non minus alii temporibus necessaria est, atque tum fuit. Amesius 1 : « Concilium illud Act. XV. augustus aliquid in se habuit, quam Tridentinum, etc. Quid tum ? at sequentibus sufficit eadem Spiritus S. assistentia quoad substantiam. Amesius 2 : « Non ideo visum est Spiritui S. quia ita videbatur Apostolis, sed ideo Apostolis, quia Spiritui S. cuius illuminatione illi fuere edociti. Ostendat nobis concilia sua decreta a Spiritu S. proficiunt iis rationibus, quibus hoc in Apostolis apparebat, et questio haec erit finita ». Resp. : Ostendat nobis Lutherani et Calvinistæ, Apostolos habuisse immediatam revelationem de decreto illo in eo concilio factam. Hoc enim si esset, quid opus erat tanta « conquisitione ? » Formam ergo dare in eo conventu volvere futuri sequentium saeculorum concilii, in quorum Episcopos quisquis necessariam esse putat et revelationem immediatam, et donum miraculorum, ita ut sine his nolit eos audire, manifeste reus est illius sceleris, de quo Christus : *Qui Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethnicus et Publicanus.* Omitto reliquias neniai Amesii, jam toties decantatas et explosas.

IV. — Argum. : Ecclesia non potest errare, neque in credendo, neque in docendo. Ergo neque concilium generale potest : quia tota auctoritas Ecclesie formaliter est in Praelatis, et tota Ecclesia representatur per concilium. Amesius 1 : Negat necessariam esse hujus rationis consequentiam, nisi omnium particularium Ecclesiarum legati in concilio ad sint. Tale autem concilium generale frusta fingi ». Resp. : Ratio nostra omnino stringit : nam omnes subditi tenentur obdire Praelatis, nisi hi aperte aliquid Deo contrarium præcipiant. Ergo auctoritas præcipiendi et docendi, quam a Christo habet Ecclesia, est in Praelatis. Ergo cum Ecclesia

tota non possit errare in credendo ; neque Prelati poterunt errare docendo et præcipiendo, neque subditi audiendi et obediendo. Amesius 2 : « Immunitas illa ab errore, qua Ecclesia gaudet, non provenit ab Ecclesiæ auctoritate, nec adfert illi auctoritatem, sed pendet ab auctoritate Christi ». Resp. : Pendet ab utraque ; a Christi quidem principaliiter et mediate, immediate vero et ministerialiter ab auctoritate Ecclesie. Cum enim Deus post Apostolorum temporum non soleat loqui nobis per se, (prout fanatici jactant), necesse est nobis applicari locutionem Dei antiquam per ministerium infallibilem. Cur enim credam super omnia, homini Dei vices obeunti, nisi hic illum præstet ab errore immunem ? Amesius 3 : « Vis recte credendi et docendi non est formaliter in omnibus Praelatis : tum enim omnes essent vere fideles, et fidi pastores ». Resp. : Neque nos id asserimus ; neque necessarium illud est ad legitimam concilii definitionem. Cum enim humano modo velit Christus in sua Ecclesia res peragi, sufficit, nos ex professione extéra, merito posse et debere præsumere, eos esse fideles et fidos Pastores, adeoque debito obsequio, utpote quibus nihil in contrarium cum fundamento possit objici. Amesius 4 : « Quilibet representatio Ecclesie non efficit, ut concilium habeat eamdem directionis certitudinem cum ipsa Ecclesia. Nam Legati Papæ representant ipsum, non habent tamen potestatem illam infallibiliter prædicandi, quam Papa dicatur habere : quia illa non potest aliis subdelegari. Bannez in 2. 2. qu. 1. art. 10. Neque revera potest Ecclesia sua fidei iudicium Episcopis delegare ». Resp. : Sicut homo nec videt per ventrem, nec audit per manus, nec ratiocinatur per pedes ; ita tota quidem Ecclesia dicatur habere certitudinem directionis, at non per membra inferiora, sed per nobilita, et præcipue per caput. Dicitur autem concilium generale esse Ecclesia tota ; repræsentative, quia nempe, quod Episcopi et Pastores de fide tenent, tenent quoque subditi et oves. Subdelegatio in epte hic obtruditur ab Amesio ; neque enim nos somniamus, ut ridicule fingit Amesius. Cetum omnem fidem delegare Episcopis suam fidem. Disparitas etiam nimis magna est inter representationem Ecclesie per Episcopos et Pastores suos, et inter representationem per Legatos ; sicut valde diversa ratione in Comitiis impetrari principes repræsentant totum imperium,

et Legati repræsentant ipsos principes ; illi enim id faciunt cum eminentia et plenitude potestatis, hi cum limitatione et ministerialiter. Unde non mirum, quod legati nequeant idem præstare quod Princeps, Amesius 5 : « Conciliorum decreta conduntur a majori parte : Ergo potest in iis error esse, quamvis neque tota Ecclesia neque totum concilium simul erret ». Resp. : Neque nos negamus, posse maiorem concilii partem sine Papæ instructione, consensi, aut confirmatione errare. At meminisse debet Amesius, quod in ipsa questione initio propria restrictio fiat concilii « per confirmationem Pontificis ». Amesius 7 : « Ecclesia ipsa tota militans potest errare in iis quæ non sunt necessaria necessitate mediæ ad salutem ». Resp. : De Synagoga Lurtherano-Calvinistica id facile damus. Ecclesia Christi tota non potest credere et profiteri dictum a Deo, quod dictum non est : Vel si in uno potest fallere et falli, cur non in omnibus ? Qui enim semel malus est, semper præsumit malus, adeoque fidem non meretur.

V. — Argumentum. Jubemus sequi Episcopos, Praepositos, Pastores, Doctores, etc. Ergo saltem omnes simul fallere nos errando non possunt : vel nos poterimus culpan in Deum rejecere. Amesius non habet hic præter decantatissima sua effugio : « Verbum » scilicet « Dei esse unicam puram et perfectam lucernam pedibus nostris : Non omnes qui Episcopi vocantur, vere esse tales, etc. » Ut tamen aliquid novi addat, ait : « Pontificiorum esse consuetudinem illam, quam graviter perstringit Canus lib. XII. c. 4. quod nimurum Paganorum et hereticorum instat, dogmata sine iudicio et prævia disquisitione recipiunt. Ast qui legerit apud Canum non modo verba illa, quæ Amesius decerpserit, sed omnia ad rem vel maxime pertinentia, cerneret perspicue Amesium et calumnias et falsi reum esse.

Ad CAPUT III.

Pergit Bellarminus hoc cap. sententiam de infallibilitate conciliorum stabilire : Patres affirment. 1. Concilii generalis sententiam esse in causa fidei ultimum Ecclesiæ iudicium. 2. Hereticos esse, et excommunicandos omnes, qui non acquiescent concilii plenarii. 3. Divina esse, et a Spiritu S. edita decreta legitimorum conciliorum generalium. Amesius 1 : « In istis omnibus

nulla fit mentio distinctionis illius inter decreta toti Ecclesiae communia, et particularia; inter illa que sunt de jure, et illa que factum respiciunt. Hac tamen distinctione semota Bellarminus ipse non defendet has assertiones. » Frigida profecto evasio! Quid enim opus est, in iis Patrum dictis, eam distinctionem exprimere, que vel hic locum non habet, vel ab omnibus supponitur? Amesius 2: « Nullo verbo vel obscure inuitur ab illo Patrum a Bellarmino citatorum, auctoritatem conciliorum pendere ex confirmatione Rom. Pontificis; ex qua tamen totam conciliorum infallibilitatem Bellarminius vult ». Resp. 1: Non omnia quovis loco sunt repetenda. Auctoritas Papae in confirmandis concilii necessaria, aliis locis abunde a SS. Patribus traditur, ut fuse ostendi in 2. par. Irenici contra Calixtum, et in Examine contra Conringium, ac in numero Appendice contra G. Titum. Resp. 2: Non est omnino verum hoc Amesius assertum. Nam dictum S. Gregorii Nazianzeni a Bellarmino pro secunda assertione relatum, manifeste sopponit infallibilem Papae auctoritatem, etiam cum concilio particulari Romano sub Damaso, ut evici contra Conring. ad interv. 9. §. 8. Amesius 3: « Ultimum judicium Ecclesie non est liberum ab errore: appellato posteri datur ad judicium Dei ». Ridicula antithesis sine illa vel umbra probationis! Nenia est omnibus haereticis decantatissima. Amesius 4: « Haereticus habetur a Patribus, qui non acquiescit concilio, sicut haereticus aliquo modo dicendum fuit, qui non acquiescebat sermoni mulieris Samaritanæ, Joan. iv. vers. 42. sed propter eius auctoritatem, sed ipsius Christi ». Resp.: Nullo modo haereticus dici potuit, qui non acquieavit sermoni Samaritanæ, si illa non reddebat suis civibus evidenter credibilem revelationem a Deo sibi factam: si autem reddit evidenter credibilem, omnino fuisse haereticus qui non acquievisset. Ita pariter nunc Ecclesia Catholica evidenter reddenti credibilem fidem Christianam, quisquis non credit, in omni rigore haereticus est. Respectu enim Dei immediate loquens vix ullus est haereticus.

Ad CAPUT IV.

Argumentis a ratione petitis, Bellarminus hic infallibilitatem conciliorum tuerit. I. Si

concilia generalia possent errare, nullum esset in Ecclesia firmum judicium. II. Haereses damnatae possent in dubium revocari. III. Dubitandum esset de Scriptura libris. IV. Intolerabilem etiam errorem omnia concilia admisissent, dum nova symbola, aut novas sententias tamquam de fide ediderunt. Amesius: « Consequentia iste nulla sunt. Nam 1. firmum judicium est Christi et Spiritus sancti in Scriptura ». At nos querimus firmum judicium in Ecclesia de vero sensu Scriptura E. G. An transubstantatio, aut impanatio, aut figurata praesentia contineant in illo Christi dicto: *Hoc est corpus meum?* Ipse enim verborum cortex potest omnes illas tres interpretationes. Unde ergo firmi qui de vero sensu, nisi per vera Ecclesie traditionem habebimus? Amesius 2: « Ab illo iudicio Dei per Scripturam damnatae sunt omnes haereses damnatae ». Respondeo: Numquid omnes contractus et actiones injuste damnatae sunt in corpore Juris? An ideo nulli debebant esse judges, nulla foro, quibus justitia administretur? Amesius 3: « Scriptura libri non proper concilia, sed propter semet ipsos recipiuntur ». Ita quidem est; sed quod recipiendi sint hi potius quam alii, proper testimonium infallibile Ecclesie fit. Sicut aurum proper suum praestantem recipimus; in dubio fames, ob probationem ad lydium lapideum, ut genuinum et non adulteratum recipimus. Amesius 4: « Atrox iuroria concilia p[ro]i[st]erant, dum hinc in modum impietatis accusantur, quasi novos articulos edidissent ». Resp.: Hec non tam putida civitatio, quam atrocum calumnia est Lutheranorum et Calvinistarum, jam sexcenties protrita et profuga, inter ceteros etiam Card. Bellarm. in resp. contra regem Angliae: Tollatur, inquit, «equivocatio», et omnis calumnia invidiagae cessabit. Nam et nos negamus Papam (aut concilium) se unquam articulorum fidei iudicem constituisse, eo solum quem urgent haeretic[us], quasi Papa judicare presumat, an articulus fidei suspicendus sit. Sed si judicetur de fide, sit, cum dubium est, an aliqua sententia ad fidem, pertineat, vel non pertineat, discernere a qua parte sit veritas, tum omnino credimus, Papam de articulis fidei judicare, aut concilium novos articulos condere. Videatur I. part. Irenici cap. I. §. 10.

Ad CAPUT VI.

Contra infallibilitatem conciliorum objiciunt haeretici I. Sacerdotes omnes Vet. Test. saepe accusantur non solum improbatibus, sed etiam ignorantia et erroris. Is. XVI. vers. 10. Jerem. VI. vers. 13. Ezech. XXI. vers. 25. Ose. IX. vers. 9. etc. Ergo concilia ex ejusmodi hominibus confitata possunt errare. Bellarminus triplex responso hanc objectiōnem solvit. I. ait: Sape in SS. litteris propter alios bonos laudari omnes et proper aliquos malos reprehendi omnes, ut Phil. II. vers. 21. *Onnes quae sua sunt querunt*, cum tamen cap. I. vers. 15. dixerit Apostolus, quosdam ex charitate Christum annūfiare. Ait Amesius: « Non proper aliquos paucos, sed proper aliquos multos, id est, plerosque, etc ». Sed unde hoc probat? El quamvis de Vet. Test. Sacerdotibus id probari posset, unde idem de Novi Test. Pastoribus probabitur? II. Ait Bellarm.: Non dici in concilium Sacerdotum, sed in Pastores et Prophetas separatum populum decipientes: ad concilium autem Sacerdotum mittuntur omnes. Deut. XVI. vers. 8. Replicat Amesius: « Congregatio non tollit errorem et improbatum, sed unitatem eam, atque adeo fortior rem reddit. Accusantur igitur et Sodalitia Sacerdotum, Ose vi. vers. 9. et plena eorum congregatio arguitur erroris, II Sam. VI. vers. 3. atque etiam scleratae improbatum, Jerem. XXVI. vers. 7. 8. et 9. Ad eos autem missi fuere Iudei a Mose etiam extra Concilium generale; sicut idem a Christo missi fuerunt ad Phariseos, quatenus moniti simili fuerunt, ut caverent a fermento doctrinae eorum. Matth. XVI. vers. 6. et 12. » Respondeo: Etsi congregatio per se non semper tollat singulorum errorem et improbatum; saepe tamen hanc illa retundit, ut non austi palam se exercere; et error aliquorum a ceteris in sacro conventu pluribus potest corrigi. Ut ut vero de hoc sit, ad intentum gratias habeabimur dicuntur, et mala fide Scriptura adducitur. Osee VI. vers. 9. non agitur de cetero Sacerdotum fidelium, sed de idololatri sacrificalis, qui latrocinio suis impediabant euntes religionis ergo Hierosolymam. Quod Sacerdotes cum populo Jeremiam obvaticium de excidio gentis persecuti sint, nihil ad rem facit. In II. Sam. VI. vers. 3. nec umbra quidem erroris apparat, cuius postulata fuerint « sodalitia Sacerdotum ». Quid enim

TOM. VII.

ad concilium generale, quod duo Levitas Oza et Athio arcam Dei imposuerint plastro non sine irreverentia? Ita scilicet Amesius quidlibet ex quoilibet! III. ait Bellarminus: Quidquid sit de Vet. Test certiores et maiores promissiones Dei habet Ecclesia Novi Test. quam Synagoga, de qua nusquam legitur, quod sit columna et firmamentum veritatis etc. Sed Amesius contendit: « Quod immunitatem ab errore in iudicando maiores aliquo modo promissiones et privilegia habuisse Synagogam Judeorum, quam Ecclesiam Christianam, cum illa haberet sacerdotem cum Urim et Thummim; nullo autem signo, nullo verbo hoo ulti Episcopo Nov. Test. promittitur ». Sed huc est perversitas haeretica, putare corpori et veritati negatum, quod umbras et typa fuit concessum. Grafas huic Puritanis debent Recutiti, quod eorum res ita extulerit; execrationem vero omnes vera Christiani, quod odio Papæ excecauit tam contemptum sentiat de sponsa Christi.

II. — Object. : Prædictum est, etiam falsos Doctores futuros in Ecclesia Nov. Test. sic ut olim fuerunt Pseudo-Prophetæ, II Pet. II. vers. 1. Actor. XX. vers. 29. Matth. XXIV. vers. 24. » Resp. : Hoc equidem verissimum est de lupis, haereticis scilicet; sed non de Pastoribus, id est, Episcopis, in unitate fidei Catholicae persistentibus. Quam stolida vero est haec argutatio: Sicut in Vet. Test. fuere Pseudo-Prophetæ, ita in Nov. Testam. erunt haeretici (qui « magistri mendaces introducent scatas perditionis »); Ergo concilia generalia legitimorum Pastorum possunt errare. Sed instat Amesius: « Concilia varia etiam generalia ex ejusmodi falsis Doctoribus constitisse, testis est Bellarm. ipse lib. I. cap. 6. » Resp. : Sic est. Sed loquitur de conciliabilis reprobatis. Quid vero hoc ad rem nostram? Instat. 2: « Papa potest esse falsus Doctor, ex confessione doctissimorum inter Papistas: Ergo nihil impedit, quin possit ille regre ac Caiphas congregare suos aduersus Dominum et Christum eius, Actor. IV. vers. 26. 27. » Resp.: Papa potest esse falsus Doctor privatus, transeat; Judicialis, publicus, ex Cathedra definiens, nego, perniciantque Catholicis omnes. Ergo Cavillatur Amesius, et male citat textum Act. IV. vers. 26 et 27.

Ad CAPUT VIII.

Concilia universim posse fallere, probare conantur heretici, siquidem : « Concilium Judæorum præside summo Pontifice Caipha, fœde ac perniciose erravit in refectione et condemnatione Christi. » Esto ! quid hinc inferatur ? Ergo etiam concilium generale legitimum Nov. Test. potest perniciose errare ? Nulla sequela, nulla probatio. Vero plane est responsio Bellarmi hic, nempe quod Pontifices et concilia Judæorum non potuerint errare, antequam Christus veniret, sed eo presente potuerint : immo fuisse prædictum, erraturos Judeos et Christon negaturos. Is. vi. Daniel. ix. Tantum hic notetur 1. Amesius dicta Hosii, Cani, P. Sotii, Hardini, etc., in alium sensum torquere, ut possit illos eo speciosius arguere « insane et immanis sententia ». 2. Quod ait : « Falssimum esse, quod Bell. hic dixit, præsentian Christi causam fuisse, quod Judei potuerint errare ; et Christum ipsum testari, eos eundem plane errorem ante sepius errasse in sanctis Dei servis trucidandis. » Respondet : Verissimum est quod Bell. affirmat, in eo sensu, nempe quod donum infallibilitatis Pontifici Hæbraeorum non fuerit promissum, nisi usque ad adventum Messiae, contra quem si invida stimulati præsumerent ferre sententiam, permittendi essent perniciose errare. Quid hic non verissimum ? Falssimum vero est, Christum testatum, Pontifices in aliquo dogmate fidei definiendo errasse. Non enim est error in fide, sed scelus gravissimum contra justitiam et religionem, trucidare viros sanctos ex odio et invidia. 3. Affingit Amesius Bellarmino, quasi is dixerit : « Christum per se Ecclesiam Judaicam visibiliter administrasse. » 4. Perabsurde ait : « Unum rationem postulasse, ut Pontifices Iudaici, qui semper ante immunes erant ab errore, ut dirigerent homines ad Christum, non exciderent hoc privilegio per presentiam Christi, antequam infallibili suo iudicio pronuntiassem, Christum jam venisse etc ». Nimirum Amesius Dei consiliarius esse debuit ! Quasi vero non satis fuerit, quod Christus ipse miracula patrando se Messiam testatus sit ? maxime accedente voce Patris de nube, et testimonio Joannis Baptista. Denique ut cetera dissimilem, calumnia illa, qua hic finit suam verborumatem imperitatem, satis depulsa est supra de Rom.

Pont. Atrox scilicet calumnia, qua Amesius ait Bellarminum profiteri : Quod si Papa erraret, præcipiendo vitia, aut prohibendo virtutes, teneri se credere, vita esse bona et virtutes malas. Ad hanc calumniam repellendam videatur Bellarm. lib. iv. de Rom. Pont. cap. 5. una cum retract.

Ad CAPUT IX.

Objecio hereticorum petita ex ratione talis est : « In omni cœtu multitudinis saepe accidit, ut major pars vincat meliorem : ergo concilia in quibus decreta sunt secundum suffragia majoris partis, possunt errare ». Bellar. : In cotibus humanis id aliquando ita contingit ; non vero in concilio legitimo, ubi Spiritus S. præsidet, et Christus est in medio eorum, qui in nomine ipsius congregati sunt, et ubi ille adest, cui dictum est ab ipsa veritate, Rogavi pro te etc. Nam etsi major pars resistat meliori, (uti factum in concilio Ariminensi et Ephesino II.) tamen numquam vincit : mox enim irritantur ejusmodi conciliorum acta ab eo, cui convenit ex officio fratres confirmare. Amesius ut hac eneraret, duo praestit. 1. Valde truceavat recitando verba Bellarmini. 2. Ponit meras antitheses ; sed robustis probationibus opus erat ad elidendum veritatem lucidam. Quod vero postulat ostendit : « ubinam residat Spiritus S. cum nec in majori parte concilii semper, utpote quae potest resistere veritati (uti de Arimin. et Ephesino 2. fatetur Bellarm.) immo in nullo singulare concilii membro ». Resp. : Residet infallibiliter in eo, cui Christus id promisit, videlicet in S. Petri hæretice, eique adherentibus.

II. — Objecio : « Non est certum de fide, hoc aut illud concilium legitimam fuisse, et legitimè hec vel illi decrevisse. Ergo conciliorum decreta firmam, infallibilem, ac divinam fidem facere non possunt. » Amesius etiam hic præter morem diffusus est, sed frustra desudat. Nam antecedens illud falsum esse constat ex dictis tom. 1. lib. iii. de Rom. Pont. Est enim par ratio hujus numero concilii et hujus Papæ. Similiter ergo hoc syllogismo Theologico evertimus illud antecedens Amesii. Tota Ecclesia (utpote columna et firmamentum veritatis) non potest errare in rebus ad communem totius Ecclesie religionem pertinentibus : atqui judicium quo Ecclesia accepit et Pium IV. et ab eodem confirmatum concilium Tridentinum,

pertinet ad communem totius Ecclesie religionem : Ergo in hoc iudicio non potest errare Ecclesia ; et consequenter de fide divina est, illud fuisse legitimum etc. Unde non opus est hic operiosius disputare, an propositione una deinde, altera naturaliter, aut moraliter evidens, inferant conclusionem de fide, vel Theologicam. Videantur haec de re Scholastici in proem. 1. part. et in 2. 2. Gerhardus nihil hic novi afferat.

Ad CAPUT XII.

« Quæstio est », inquit Amesius, « annon Pontifici majorem auctoritatem tribuant Concilii, quam Scripturæ ? Bellarm. negat : nos affirmamus. Si de conciliis per se, et in se consideratis ista quæstio intelligeretur, tum crimen istud nullo modo impingi debet illis Pontificiis qui sentiunt cum Bellarm., ille enim nullam omnino auctoritatem singularem tribuit concilio per se, sed omnem Papæ. Qui vero concilio intelligitur a Papa confirmatum, atque adeo Papæ potius quam Concilii auctoritas in comparationem istam cum Scripturis ab eo vocatur, et alii Pontifici similem auctoritatem tribuant Concilio per se, opera pretium est idcirco audire, quam causam dicere possit Bellarminus, cur istius blasphemus non sit postulandus. » Reete Bellarm. ad hanc Calvini calumniam respondit : non esse hoc nostram blasphemiam, sed Calvinio-Lutheranorum imposturam, Catholici enim S. Scripturam non subjeciunt, sed anteponunt concilii ; neque in hoc illa controversia est. Quod si interdum aliqui Catholicoli dicunt, Scripturam pendere ab Ecclesia, sive a concilio, non intelligent quod auctoritatem , et secundum se , sed quod explicacionem et quod nos. Amesius hic iterum nactus est campum sue verbositatis. Sed non ror opera pretium omnia hic referre ; cum plerique jam supra tom. 1. excussi sint. Juverit potius rem totam paucis ex prolegomeno I. Script. Nicolai Serarii in gradum tyronum expondere. Is itaque in primis cum Bellarmino et communis Catholicorum recte distinguat auctoritatem quod se, et quod nos. Multa enim sunt, quæ in se sunt authenticæ ad faciendum fidem , tamen nisi cognoscantur talia , non sunt quod nos talia, ut testamentum, instrumentum, aurum obryzum nondum ad lapidem exploratum. Sic et verbum Dei quodcumque, nisi innotescat, non habet quod nos auctoritatem. Priorem itaque certum est esse independentem ab Ecclesia ; posterior autem omnino dependet, juxta celebre illud S. Augustini : « Evangelio non crederem, nisi me Ecclesie commoveret auctoritas ». Unde evanescunt calumniae et cavillationes Amesii etc. Etsi enim SS. Biblia quoad se sint ævora, non tamen quoad nos, nisi eorum patefacta sit nobis auctoritas. Habent ergo certissimam suam auctoritatem certissime, tum a Deo ipso dicente, tum ab ipso scriptore, qui ea quæ a Deo immediate accepit, sigillo miraculorum debuit communire ; tum denique (ordinarie et publice) ab ipsa Ecclesia Catholica de prioribus duobus testimoniante. Ut vero plenius intelligatur quomodo S. Scriptura dependeat ab Ecclesia.

Nota I. Si conferantur inter se ante fidei suspicionem, et in ipso fidei actu, utrumque illud credi (saltē implicite) tamquam objectum ; et sic non esse necesse credere Scripturam propter Ecclesiam, et Ecclesiam propter Scripturam : potest enim fieri, et bene, ut unum vel alterum prius distincte credatur independenter ab altero. II. Si vero post fidei suspicionem utrumque æque notum vel ignotum sit, neutrum ad alterum credendum dici potest necessarium. Si enim alterum magis et explicitè cognitum sit, alterum non ; tunc per illud prius potest hoc posterius probari, e. g. per Ecclesiam Bibliorum auctoritas. III. Quia communiter hæretici omnes videri volunt Scripturas alias credere, ideo per ea recte probatur Ecclesie auctoritas, et ex hac necessario Scripturarum auctoritas probatur; illaque Ecclesie auctoritas dicitur « quod nos » necessaria ; tum quia Ecclesia (nempe abstracte a ratione motivi et objecto sumpta) ante fidem susceptam habet se ut motivum ; post fidem, ut objectum : tum quia fidei Predicatorum Ecclesie personam sustinent : credi enim nequit nisi ex auditu : tum denique quia haec una ad Bibliorum auctoritatem credendum commoveri possunt tam hæretici quam Catholici, de libris divinis generatim aut singillatim inquirentes, dubiantes, ratioinantes. Ad hanc ergo SS. Bibliorum auctoritatem quod nos sufficit Ecclesie testimonium, (in genere scilicet causæ efficientis principalis; in ratione enim instrumenti concurrit traditio;) criteria autem et rationes supra allatae habent se tantum ut motiva, quæ ad prudenter credendum possint inducere. Itaque si inter se confera-

tur utriusque auctoritas, Ecclesia de rebus quae ad Christianas fidei dogmata generalemque morum disciplinam pertinent, testificantis auctoritatem «quoad se» habet divinam, similique Bibliorum «quoad se» auctoritati parem: «quoad nos» vero quadrantem majorem; simpliciter et absolute «quoad se» minorem; quia revelationes novas et proprie dictas nullas jam recipit Ecclesia. Hactenus fere P. Serarius; quibus plane excentunt nebulae Amesiana. Videamus nunc multiplex discrimen inter Scripturam Sacram et Conciliorum decreta a Bellarmino allatum.

I. — Discrimen est, quod Scriptura est verbum Dei immediate revelatum. At concilia non habent, nec scribunt immediatas revelationes; sed tantum declarant, quoniam sit verbum Dei scriptum vel traditum, et quomodo intelligi debeat, ac præterea ex eo deducunt conclusiones. Nota bene; Amesius enervaro volens hoc discrimen more suo truncavit, omisitusque posteriores particulas ad rem maxime facientes. Quæ porro ad hos discrimen tollendum profert, nec tantillum urgent. Quid enim ad rem aut contra nos facit, quod immediata et mediate revelationis pars infallibilitatis? Numquid tamen modus revelandi diversus est: Fateretur Papæ vel concilii eamdem esse infallibilitatem in declaranda Scriptura vel traditione, itemque in conclusione ex revelationis inferenda, quam dicimus esse Scriptoribus canonici illis, qui (circa ullam novam revelationem) scriperunt historias, præcipue a se visas. Quid in hac directione infallibili discriminis est inter utrosque? Quod demum addit: «Nos concilio et Papæ, Judicis auctoritatem tribuere, Scriptores autem sacros fuisse plerosque Scribas tantum et Doctores; majorem autem esse judicis quam Scribas et Doctoris auctoritatem.» Resp.: Sive per cancellarium, sive per secretarium, sive per judicium pedaneum innotescat regis mandatum, parem semper venerationem et obsequium meretur et postulat.

II. — Scriptores sacri non debuerunt multum laborare in suis libris edendis. At Patres in conciliis debent rem ipsam querere, id est, conclusiones investigare, disputando, legendo, cogitando. Amesius 1.: «Laborandi necessitas non minuit auctoritatem.» Resp. Neque nos id dicimus. Interim tamen manet luculentum discrimen inter Scriptores sacros, et infallibiliter in Conciliis definitores

(etiam ipsos Apostolos). Quæ subjicit «de sufficienti diligentia a Papa in definitionibus adhibenda», nihil ad rem faciunt. Jam enim supra, tractando de infallibilitate Papa, ostendi, Christum, qui pollicitus est Ecclesia sue infallibilem assistantiam, sive dubio etiam semper providero de mediis idoneis ad eum finem consequendum. Amesius 2.: «Palam est, Papam cum suo concilio Tridentino varia decreta de fide condidisse absque istiusmodi examine preeante, ut in versionis vulgaris approbatione.» Resp.: Palam est, Amesius cum suo mendacissimo Suave Polano deceptum esse. Decepitur jam fas est discere liquidam veritatem ex genuina historia concilii Trid. sepe laudata.

III. — In Scripturis Divinis nullus omnino potest esse error: At Concilia in iudicis particularibus errare possunt. Amesius hic assentitur.

IV. — In Scriptura non solum sententiae, sed etiam verba omnia et singula ad fidem pertinent: at in concilii maxima pars auctorum ad fidem non pertinent. Non disputaciones quæ premituntur: neque rationes quæ adduntur: neque explicationes et illustrations, quæ adferuntur; sed tantum ipsa nuda decreta, que proponuntur tamquam de fide; eaque non quoad verba, sed quoad sensus tantum. Infert Amesius 1.: «Nuda ista decreta igitur quoad eorum sensum cum Scripturis comparata, dicimus, a Pontificiis, Scriptariis vel preponi, vel saltem exequari.» Resp.: «E quibus omnino quoad certitudinem, modo supra dicto: sed non preponimus absolute. Amesius 2.: «Si ratione illæ, et quibus decreta illa deducuntur, non pertineant ad fidem, tum neque ipsa decreta, quatenus ex illis rationibus concluduntur.» Resp.: Concedo omnino de conclusione formaliter ut deducta ex premisisti; at nego, ut alterutra premisserum naturaliter evidens, explicat latentem fidei veritatem. Idem contingit in motiva fidei: quatenus enim illa præcise inferunt probabilitatem articulorum fidei, non possunt fide divina credi ii articuli; quatenus vero illa nobis applicant veritatem divinam, faciunt nobis fide divina credibiles. Amesius 3.: «Si concilium possit rationes ineptas adferre ad decreta sua confirmanda, tum potest errare in Scripturis interpretandas ac declarandas etc.» Resp.: Magna est differentia inter rationem ineptam, et eam que ferme est de fide. Cum VI synodus definitivit contra Monothelites

duplicem in Christo voluntatem, usa est sine dubio hac ratione, quod ad integratatem naturæ humanae requiratur voluntas humana, et ad divinam divina; et tamen hac ratio non habetur in Scripturis. Amesius 4.: «Si concilium in rationibus decretorum suorum potest errare, tum concilium Tridentinum erravit etiam in decreto, anathemate confirmato, dum anathema denuntiat illi, qui dixerit, Ecclesiam Catholicam justis rationibus adductam, constituisse, ut laici sub panis tantum specie communicearent.» Resp.: Non sequitur, si concilium in aliquibus rationibus pro aliquo decreto potest errare, proinde posse etiam errare in iis, quorum rationes expresse veras justasque pronuntiantur. Et generaliter, assistens Spiritus S. Ecclesiæ pressib[us] promissa facit, ut moralis certitudine argumentorum, quibus moverunt ad definiendum aliquid de fide, transeat in metaphysicam. Et certe si requireretur æquales certitudine et evidencia in fundamentis et motivis definitorum articulorum, quæ in ipsis articulis, superflue essent definitio[n]es.

V. — S. Scriptura non eget approbatione Pontificis, ut sit authentica, sed tantum ut innoscatur ejus auctoritas: at concilia non sunt rata, nisi a Pontifice confermentur. Amesius: «Perinde est ad Ecclesiam fidem, sive Scriptura dicatur nullam auctoritatem habere, sive nullam, quæ Ecclesia possit innotescere sine Papa.» Resp.: De Synagoga Puranicâ transeat hoc effatum: de Catholicâ Ecclesia merito alter sentimus cum S. Augustino, et ceteris sanctis, ac præcis Doctribus communiter.

Ad CAPUT XIII.

«Quæritur, inquit Amesius, an concilium generale sit supra Papam, vel Papa supra concilium? Nos cum omnibus Theologis Parisiensibus, plerisque omnibus Constantiensiis et Basileensiis, et multis aliis, concilio in ista lite favemus, Bellarminus autem Papæ.» Sed quam pingue mendacium mox in lumine quasi fundamenti loco supponat Amesius, constat ex iis, quæ tom. 4. lib. III. de Rom. Pont. de Gallica natione dixi. Legantur quæ in 2. par. Irenici cap. 6. de Conc. Constant. et Basil. recitavi ex Spondano Episcopo Gallo, et Duvalio Theologo Sorbonico, et stapeat effrons pronuntiatum Amesii. Repeto inde hec paucissima Duvalius autem

l[i]: concilium esse supra Papam, «nemo nunc est in Ecclesia qui ita sentiat», præter egregios illos Diocuros, Vigorium jurisconsultum, et Richerium Theologum, (schismaticum utrumque Amesio,) quorum si vera esset sententia, «totus orbis Christianus, qui contrarium sentit, in fide turpiter erraret etc.». Haec, puto, sufficiunt cuivis non amanti men-dacia.

Ad CAPUT XIV.

Super quæstionem: An concilium sit supra Papam, Bellarminus hoc cap. tres sententias proponit. I. est, concilium esse supra Papam. Pro hac, præter haereticos, citat ipse Card. Cameracensem, Gersonem, Almainum, Cusanum, Panormitanum, Card. Florentinum etc. Ubi notandum: Videri Bellarminus hos Doctores non tam ex sua, quam communis multorum persuasione, pro ea sententia citasse, cum revera plerique ex istis Doctoribus in suis scriptis valde varie loquuntur, ut sigillatum loc. cit. ostendit de Gerson, Cameracense, Abulense etc. Duvalius autem videtur rem acutissime, cum loco sic scribit: Non est mirum si totus orbis concilii Constantiensis tempore contra Pontificis auctoritatem (pro concilio) sentiret, cum Ecclesia tunc horrendo schismate laboret, nullusque esset, qui illud sopitum et extinctum apprime non desideraret. Cum enim nullum aliud, ad schisma extingendum, remedium suppetere videbatur præter concilium generale, a quo, qui tunc pro Pontificibus se gerebant, vehementer abhorrebat, omnes tunc a partibus concilii contra Pontificem stabant. Unde quemadmodum ad testimonia Scripturæ concilianda distingue tempora plurimum juvat; sic ad varias Doctorum sententias inter se componendas, operæ pretium est tempus schismatis et bellorum tempore pacis et unionis secernere, ne quod contra dubios et incertos Pontifices a nonnullis aliqui piis et eruditis dictum aut scriptum fuit, id in veros, certos et legitimos Pontifices, cum magno totius Ecclesie scandalo et damno, dictum scriptumque intelligatur. Idem in particuliari, Vigorius objiciunt auctoritatem Gersonis et Almaini respondit. Idem Duvalius testatur, veteres Ecclesie Gallicane processores, qui schisma illud antecessere, nempe SS. Irenœum, Prosperum, Alcuinum, Lan-

francum, Anselmum, Bernardum etc. infallibilitatem in successoribus S. Petri agnoscere : post horrenda vero schismata, hoc est, a 200. annis, alios secus locutos. Unde inferatur, si questio recte, ut par est, intelligatur de Pontifice legitimo et indubitate, forte nec unicum probatum Doctorem e Catholicis reperiri posse, qui concilio generali Papam subjiciat; adeoque evanescunt omnes cavilli, sarcasmi, et calumniae Amesii, quibus hic mire sibi complacet, cum ait: « Cogunt miseri Papiste: hac dissensione suorum, Dominum suum ignorare, quippe quos nescire necesse est, Papæ, an concilio debeat servire. Principium ipsum fidei Romanae incertum hoc pacto declaratur, quia nondum constat inter istos magistros Israëlis, penes quos sit suprema potestas etc. Unitas illa, quam tantopere jactare solent Pontifici, tollitur funditus in primo hoc principio etc. Turpius est adhuc, quod de ejusmodi rebus nullam habeat communem sententiam, sed unam tantum ferre communem. Communis est parasitorum Curiae Papalis, non Ecclesie, ne illius quidem, quae audiit Romana. » Hic, inquam, omnis triumphus Amesii imaginarius, unus etiam Doctoris Sorbonici recte de omnibus prouariantis testimonio funditus evertitur.

Ad CAPUT XVIII.

Superioritatem Papæ ad concilia, Bellarmius quatuor praecedentibus capp. per totidem propositiones defendit.

I. — Romanus Pontifex est pastor et caput non solum omnium Ecclesiærum particularium, sed etiam totius universalis Ecclesiæ simul congregatae, a Christo immediate constitutus. Amesius ne gry habet quod reponat, præter inanem repetitionem falsarum citationum, partim hic, partim supra de Rom. Pont. discussarum. Ridiculum porro est, quod unum Vigorium jurisconsultum schismaticum, et Richerium, erroris sui postea penitentem et palinodiam canentem, nomine Parisiensium toties audeat producere.

II. — Summa potestas Ecclesiastica non est in Ecclesia vel concilio, remoto Papa, aut formaliter aut suppletive. Non esse formaliter, aperte colligit ex Scripturis, ex quibus constat, Ecclesiam esse monarchiam et regnum Christi. Non esse etiam suppletive, ostenditur hac ratione; quia Ecclesia hanc

auctoritatem non habet a seipsa, nec ab alio; ergo. Non habere a seipsa, manifeste probat discri men, quod est inter regnum Christi et regna cetera. In his enim potestas regis a populo profecta, radicaliter et suppletive est in regno. Verum in regno Christi nullatenus derivatur summa potestas in Christum regem, utpote qui naturaliter habet omnem potestatem in creaturas omnes, multo magis quam Paterfamilias ullus respectu familiæ, aut pastor respectu ovi, a quibus non accipit suam postestatem: ergo Ecclesia ex se nullam habet auctoritatem. Nam quod Petro et Apostolis datus sit potestas, fidelium universitatis in se nihil auctoritatis confert, cum potius populo fidei præcipiat, ut subjeccant obediæntque Pastori bus. Quod si universitat Ecclesiæ non est data illa auctoritas: ergo nec concilio generali, quatenus Ecclesiam universam representat, secluso Papa. 2. Quia alias concilium generale non indigeret confirmatione Papa. 3. Concilium sine Papa potest errare, et de facto erravit Mediolanense, Ariminense, Ephesinus II etc. At concilium cum Papa non potest errare: Ergo non potest sine Papa omnia illa, quæ potest cum Papa. 4. Ex opposita sententiæ sequeretur, Papam non esse immediatum Christi Vicarium, sed mediatum; immediate enim Vicaria Christi esset Ecclesia, Papaæ autem esset immediatus Vicarius Ecclesiæ, quod est expressæ contra concilium Constantiense sess. 2. Amesius haec omnia pura omissione enervavit. Contra ipsam tamen Bellarmini themis ait 1. : « Summa potestas ecclesiastica, proprie dicta potestas est in solo Christo: Ministerium tantum et dispensatio est in Ecclesia, ejusque Praefectis ». Bene est; idem nos dicimus, quid vero hinc fit? Amesius 2. « Quod homines, Parisienses respondebunt, Ecclesiam non absoluta potestate, sed canone regi: et secundo, summam potestatem illos canones constitundi esse in concilio generali, etiam remoto Papa. » Resp. : Nemo Catholicorum tribuit Papæ vel concilio absolute potestatem gubernandi, sed dependeret a legibus Christi. Canones positivos non posse concilium generale a Papa seclusum condere pro universa Ecclesia, convineatur ex argumentis Bellarmini, que nec extremo digito ausus est tangere Amesius.

III. — Summus Pontifex simpliciter et absolute est supra Ecclesiam universam, et

supra concilium generale, ita ut nullum in terris supra se judicem agnoscat. Hee etiam fere est de fide. Probatur 1. quia sequitur ex duabus prioribus propositionibus. 2. Quia omnia nomina, que in SS. Scripturis tribuuntur Christo (ut paterfamilias, pastor, caput, sponsus), etiam Papæ suo modo tribuuntur. 3. Verbis expressis concilii Chalced. act. 3. Romani sub Sylvester can. ult. Romani V, sub Symmacho, Synodi VIII. act. 7. Constantiensis in Bulla Martini V. Later. sub Leone X. sess. 11. item S. Leonis M., Gelasii, Nicolai, Gregorii M., Innocentii III. etc. 4. Ex appellationibus a concilio ad Papam. Appellari autem a concilio ad Papam, non contra, constat ex epist. Gelas. ad Episc. Dardanæ. « Ad sedem, ait, Apostolicam de qualibet mundi parte appellandam est: ab illa autem nemo est appellare permisus. » Et ita fecere SS. Athanasius, Flavianus, Theodosius, Chrysostomus. 5. Ex approbatione et reprobatione conciliorum. Nam omnia revocantur tandem ad examen Rom. Pontificis. Unde S. Basilus epist. 52. ad S. Athanasium scribit: « Videri sibi bonum, ut rogetur Rom. Episcopus, ut mittat aliquos in Græciam, cuius enim nomine irritent concilium Priminense etc. » Etiam has omnes probationes Amesius pura omissione enervat. Ipsi vero assertioni nil prater repetitionem mendacissimæ sycophantiae reponit, cum ait: « Hoc ne fere quidem est de fide Romana in Gallia, et apud alios, qui sentiunt cum concilio Constantiensi et Basiliensi, sed potius est fere contra fidem Romanam, et plane contra fidem Christianam, quippe quod caput est Antichristianismi. » Numquid hoc est « enervare » Bellarmiun?

IV. — Summus Pontifex non potest committere neque concilio, neque ulli homini supra se judicium coactivum, sed tantum discretivum. Prior pars probatur. 1. Quia potest Papæ iure divino est super omnes. Non potest autem in iure divino disparsare. 2. Quia non potest inferior committere aliqui judicium superiori reservatum. At judicium in causa Pontificis est reservatum Deo. 3. Quia sequeretur, Papam esse superiorem, et non esse. Esset, quia suam causam committendo alterius judicio non desineret esse Papa: ergo nec desineret esse superior. Non esset, quia si cogi posset, esset inferior. Altera pars palet exemplo Symmachii, Sixti III., Leonis III., et IV etc. Ad haec quid Amesius? Horribile corollarium hinc infert: « Non igitur », inquit, « submittere se potest clavum potestati in Sacramento confessionis, ut solvantur et ligantur ejus peccata. Confessor enim in confessione jurisdictionem exercet (secundum Pontificios) in foro conscientiae supra confidentem. Ergo ex conscientia Pontificiorum, non potest Papa ad remissionem peccatorum pervenire. Ettamen vix fieri potest, ut cum sit hoc modo exlex, dico, non sit omnium hominum maxime peccatis cooperatus. » Resp.: Hoc corollarium præclare congruit Quodlibetica logica. Bellarminus loquitur de aliis, Amesius de epis. Mirum est si Amesius tam imperitus fuit, ut nescierit discernere inter forum poli, et forum fori; illudque tribunal non quidem habere reos nisi voluntarios; tamen etiam Papam, lethalis noxa sibi consuum, non posse, nisi in hoc foro absolvatur, Deo reconciliari. Sed videtur Amesius finxisse ignorantiam, ut suos « tirones gregarios », quos instituere se professus est, ad execrationem Papæ dico eo vehementius concitaret, et non careret aliquo colore atrox illa calumnia innocentibus ab ipso inflicta.

Ad CAPUT XIX.

Papam Ecclesiæ judicis simpliciter subiici, contendunt haereticis argumentis:

1. Omnis frater offendens potest ab Ecclesiæ judicari, Matth. XVIII. vers. 21. Sed Papa est frater: ergo potest ab Ecclesiæ judicari. 2. Hoc argumentum valde extollit Amesius et ait 1. « Nulla syllogismi pars negatur, nisi forsitan negentur Episcopus et Papa esse fratres: nulla distinctio adhucetur, sed conclusio gratis a Bellarmino negatur. Defensio rationis omnis expers congruit plane Primitivi Papa. Palam autem est, Ecclesiæ nomine intelligi ibi illum cœtum, cuius peccator est membrum ». Resp. 1. ad hominem, contra Calvinistas, qui negant illud dictum Christi posse accipi de correptione judiciali, quam ipsi « ut potestatem pretorianam » explodunt, prout supra vidimus lib. III. de Rom. Pont., sed tantum accipi debere de correptione fraterna, quam respectu Papæ nemo Catholicorum negat. Resp. 2.: Etsi ibi SS. Hieron., Greg., Anselm, nomine Ecclesiæ intelligent fidelium cœtum (quod avide aliqui sectari arripiunt), tamen S. Chrysost. et alii passim (etiam glossa Lutheranorum Jenensium), de Pastoribus Ecclesiæ intelligunt, qui repræsentant Ecclesiam, sicut rex reg-

num : tum quia Christus ibi jubet Ecclesiæ audire, hoc est, Ecclesiæ obediens a reo, alioquin hoc ipso habendum pro excommunicato; haec autem obedientia prelato tantum defertur, ut per se patet [et hæc ratio persuasit ipsi Calvino id quod dicimus]; tum quia Christus Ecclesiæ explicans subdit: *Quæcumque alligaveritis, vos scilicet Apostoli Ecclesiæ principes, vestrique Successores;* tum quia ita docet perpetua praxis; tum denique quia contrarium facere, esset contra ius naturæ, et gravis injuria in proximum. Esset enim infamare proximum, si crimen eius foret occultum.

Instant 2. : Ergo si Prelatus et ipse Papa peccet, debet quoque deferriad Ecclesiæ, id est, Concilium generale. Ergo huic subjectus est. » Respondeo : Nego seq. Id enim pertinet ad omnes alios præter Papam, qui nullum habet Prelatum supra se in hoc mundo; quod patet ex perpetua praxi Ecclesiæ. Nec possunt hoc magnopere mirari Lutherani et Calvinistæ, quidem privilegium Papæ extendit ad omnes reges etc. nullum in terris superior em agnoscentes. Habet se ergo in hoc negotio Papa, sicut supremum cœlum, quod tegit omnia, ipsum vero non tegitur ab alio.

Instant 3. : « Verba hæc : *Dic Ecclesiæ,* dicta sunt Petro; ergo Petrus, et ejus Successores debent aliquando deferre peccatores ad Ecclesiæ ». Resp. 4. : Christus discipulus, sicut et ab initio cap. usque ad vers. 21. locutus est indefinite. Resp. 2. : Petro id dictum est, cum adhuc non esset Pastor Ecclesiæ constitutus.

Instant 4. : « Papa est membrum Ecclesiæ : ergo est minor suo toto, quod est Ecclesiæ ». Respondeo : Si accipiat Ecclesiæ sine Papa, tum Ecclesiæ non est totum, sed pars, major quidem magnitudine molis, sed minor magnitudine virtutis sive auctoritatis. Si vero accipiat Ecclesiæ cum Papa, tum major est auctoritas Ecclesiæ extensive, sed non intensive, sicut Ens, prout comprehendit Deum et creaturas, non est major bonum, quam solus Deus intensive, tametsi extensive sit major, quia sunt plura bona; idemque est inter Christum et Ecclesiæ. Amesius hic præter admirationem et contumelias non habet quod reponat. Ait : « Immane postulatum obtrudi a nobis gratis et crude, scilicet : Unius Episcopi majorem esse auctoritatem, quam reliquorum omnium ». Sed hoc non est enervare assertum nostrum. Si enim

potuit Deus cælum condere supremum, quod magnitudinem omnium inferiorum orbium et corporum etiam excedat; Matrem quæ omnes puros homines et Angelos sanctitate et gloria superet; cur non potuit etiam unum sive Ecclesiæ Vicarium pastorem largiri, qui omnium inferiorum ministrorum potestatem intensive exæquet, immo excedat? Nihil certe, etiam de facto, in hac constitutione hierarchica non valde rationabile, Deoque dignum. Amesius 2. : Tota hæc responsio, sicut comparationibus istis impie declaratur, constituit Papam esse caput Ecclesiæ, non tantum secundum externam gubernationem, sed etiam secundum interiorem infixum; que tanta est insanie, ut etiam ab iis reiciatur, qui plurimum tribuant Papæ. Vide Thom. part. 3. quæst. 8. art. 6. » Respondeo : Est sane hæc insanie non vulgaris, sed sycophantice Catholicis ab Amesio affecta, quæ nescio an ulli Catholicorum etiam per somnum incidenter. Certe ex pronunciis Bellarmini, nulla sana logica, sed tantum Puritanæ-Quodlibetica illata parturivit. Disimulo atrocem contumeliam, qua Papam « carcinoma » impie conviciatur.

Instant 5. : « Membrum putridum debet amputari, si inficiat totum : Ergo et Papa, si inficiat Ecclesiæ ». Respondeo Bell. : In corpore naturali et rebus temporalibus potest hoc fieri, quia membra pendent a toto; sed alia est ratio corporis Ecclesiæ, cuius caput non a corpore, sed a Deo auctoritatem accepit. Amesius : « Ergo neque pastor aliquis Ecclesiæ particularis posset removere, quia auctoritatem habet a Deo ». Resp. Negando paritatem; non enim nisi medianibus hominibus accipiunt alii inferiores potestatem ecclesiasticanam: summa vero Pontificale immediate a Christo conferetur ei, quem Ecclesiæ sibi legitime designavit.

Instant 6. : « Si Papa impune omnes vexare et perdere possit, nemine resistente, maneret Ecclesiæ sine remedio ». Respondet Bell. : Non mirum, si maneat sine remedio humano effacie, quia non nititur ejus salus præcipue humana industria, sed divina protectione. Itaque etiamsi Ecclesiæ non possit depone Pontificem, tamen potest ac debet Dominus supplicare, ut ipse remedium adhibeat; et certum est, Deo fore curæ ejus salutem, vel enim talen Pontificem convertet, vel de medio tollit, antequam Ecclesiæ destruet. Amesius hinc infert 1. : « Ergo Ecclesiæ non est perfecta respublika sibi sufficiens in or-

dine ad suum finem : non bene instituta : tenetur aliquando expone religionem evidenti periculo. Hæc enim sunt argumenta Bellarmin. lib. v. de Rom. Pont. cap. 7. ad Ecclesiæ potestatem probandam in regibus deponendis; et multo efficacius, magisque directe militant pro potestate Ecclesiæ in perniciose Papa deponendo. » Respondeo : Nihil horum sequi, quia non negabunt, credo, adversari, potuisse Christum, si volueret, tale instituere Ecclesiæ regimen monarchicum, quale nos de facto credimus. Quis vero tunc rationabiliter dubitet, potuisse etiam Christum velle, ut omnes graviores casus et difficultates (extra Papam) reserverent suo Vicario, Roman. Pontifici; eum autem casum, quo per extremam improbitatem Papæ periclitaretur salus Ecclesiæ universæ, reservari sibi; eum omnis bona subordinatio hoc exigat, ut, eum deficiunt cause secundæ, supplet prima. Idem solent periti medici observare in gravissimis morbis, ut, cum vident, vim morbi humanam superare industriam, nihil audeant, sed naturæ curandæ relinquant. Unde voces est illatio Amesii, qua ait 2. : « Si hæc ratio valeret tum omnis medicina cura esset ubiqüiencia etiam in corporalibus morbis. Salus enim omnis præcipue nütur divina protectione ». Vecors, inquam, est hæc illatio. Nam ordinarie Deus agit per causas secundas, quarum vires si excedat malum sive corporale, sive spirituale, relicta cura humana recurrendum est ad Autorem nature et gratiae, qui, si ut par est, cum fiducia et gemitis invocetur, non deerit in necessitatibus extremis saluti animarum. Bellar. 2. : Licit etiam Papam servata reverentia admonere, et modestè corriperre; repugnare vi et armis, si Ecclesiæ destruere velit. Ex hoc denuo ex sua Quodlibetica infert Amesius : « Ergo licet ipsum deponere. Sic enim Bellarini, ipse explicat hanc resistentiam armatum loeo citato ». Resp. negando paritatem. Mirum non est, quod quævis respublika deponere possit principem, et alium instituire, quando non potest aliter se defendere ab ejus injuria; quia scilicet habet ipsa Respubl. potestatem a Deo instituendi gubernationis modum, qui bono communis magis congruit: at potestas Pontificis est superior omni humana: ergo per hanc nequit abrogari.

Instant 7. : Decretum fuit concilii Constantiensis a Martino V. approbat: Concilium

generale esse supra Papam. Vel igitur hoc certum est, vel concilium a Papa confirmatum potest errare. Respondeo : Non Bellarmini, sed D. Duvalii verbis. 1. « Decretum Constantiensis latum fuisse adversus incertos Pontifices etc ». Videatur part. 3. pag. 444. Et pag. 542. ait : « Non sine maxima ratione gravissimi Doctores asservunt, Constantiensis concilium nihil aliud definivisse, quam concilium esse superioris Pontifice dubio et incorrecto, quod accidit, quando schismate vexatur Ecclesiæ etc ». Respondeo 2. ex eodem, non « cavillari Bellarminum » explicando ly « conciliariter », ut contendit Amesius. Sic enim ait idem Duvalius loco citato, concilii Constantiensis omnes sessiones vim fidei non habent; quia a Martino V. eae tantum, quæ « conciliariter » decretæ fuerunt, sunt confirmatae. Per particulam autem, « conciliariter », intelligit, quæ cum prævio examine definita sunt. Hoc autem modo decreta non fuit definiti auctoritatis concilii supra Papam; nulla quippe intercessit discussio, ut ex Actis liquido constat. Vel per illud, « conciliariter », intellexit Martinus quæcumque post sepius schisma, suique ipsius electiōnem a Patribus fuisse definita. Sic enim proprie res dicuntur « conciliariter » definiiri, cum scilicet Pontifex et cæteri Prelati, post maturam deliberationem in aliquod dogma consentiant. Sed noster Puritanus melius intelligit, quæ sint « conciliariter decreta », quam Sorbonici et omnes alii Theologi.

Porro cum jam in lib. de Rom. Pont. et in hoc de concilis, toties Amesius Parisiensem Sorbonam in errorum suorum patricium allegari, opere pretium reor, hic pro complemento dictorum omnium, adscribere censuram S. Facultatis Theologicae Parisiensis, quæ præfixa est Anti-Mornao Rev. Pat. Fr. Leonardi Cocquœi Doctoris Sorbonici, ubi inter cætera sic ait V. Facultas : « Cum exploratum habeatur, unitatem atque ordinem sine eminentiis aliecius auctoritatis prerogativa non subsistere, eaque de causa Dominum Nostrum ad vitanda schismata B. Petrum Vicarium suum et caput visible Ecclesiæ sive constituisse; merito quidem omnes Catholicæ eos exercari debent, qui S. Rom. Ecclesiæ primatum, atque unicam Petri Cathedram scriptis suis evertere molintur; cum certissimum sit, Ecclesiæ nulla alia nota accuratius dignosci, aut a factiosis Satanae conventiculis, quam uno visibili Ca-

pite secerni posse.» Mornæi autem librum, aiunt Sorbonici DD. innumeris execrandis blasphemis atque impietatis scatere, ac propodus mendaciorum ac hæreson pridem damnatarum centonibus interpolatum : ideoque tamquam legi divine, naturali, canonice etc. omnino contrarium, hereticum, furiosissimum, seditiosissimum, impudentissimis calumniis refertissimum, damnum, execrandum etc. Atqui ea que Mornæus protulit, plane conformia sunt iis, quæ hactenus de Roman. Pontifice effutis Amesius, ut utriusque libros conferenti patebit. Ergo judicio Theologorum Parisiensium toties ab Amesio laudatorum, eamdem ipse censuram meretur. Jam porro examinanda

§. UNICO.

Objectiones Gerhardine.

Per pauca profert, quæ non in Amesianis excusa fuerint.

Thesi 63. refert, quod Bellarm. lib. iv. de Roman. Pont. cap. 14. Joannem XXII. ab intento hæresis criminis vindicaturus inter cetera scribat, Joannem XXII. pridie ante mortem partem declarasse, partim etiam revocasse sententiam suam. Primum enim testatum : « Si numquam in anima habuisse hanc questionem definitiendi ; deinde, existimare se jam probabiliorum esse sententiam illam, quæ assert, Beatos furi visione divina ante diem iudicii, et hanc sententiam se amplecti, nisi aliquando Ecclesia aliud definierit cuius definitionis sua omnes sententias libentissime subjicit. Hinc juxta artem suam Quodlibeticam infert Gerhardus, ut sequitur :

« Credidit ergo Joannes ille Pontifex, Eccle-

siae judicium esse superius quam suum, cum Ecclesie judicio suum se libertissime subi- cere assaret. Illud vero Ecclesie judicium a Pontificis judicio distinctum, etiam ex ipsius Bellarmino hypothesi, non potest esse aliud, quam judicium concilii, quod proinde vocant Ecclesie representativam ». Stupide an fraudulenter hic Gerhardus deliret, decer- nent Puritani Jenenses. Hoc certum, Joannem XXII. Papam, tantum ut privatum Do- ctorem, ita sensisse, et dixisse, adeoque ju- dicium suum privatum subjecisse judicium Papæ ex cathedra definitiis, sive cum, sive sine concilio generali. Quod vero addit : « Etiam ex Bellarmino hypothesi, judicium illud non posse esse aliud quam concilii ge- neralis », verum quidem est, si intelligatur de judicio concilii generalis una cum Papa ; sed sic nihil ad rem facit ; si vero loquatur de concilio acephalo, splendide erexit.

Th. 68. affirmat, « esse parum rationem inter actum infidelitatis, et alia crimina no- toria, ac graviora: in ordine ad hoc ut Papa judicetur a Concilio »; additio « id constare ex I Tim. v. vers. 8. » At quomodo hoc ex- inde constat, nisi elicatur ope artis Quodli- betice ?

Th. ult. contendit, vel tertiam propositionem Bellarmino esse vere de fide, aut primam et secundam, ex quibus Bellarm. tertiam deducit, esse de fide « fere » tantum. Resp. : Prima est omnino de fide, secunda tantum fidei proxima, quia nec aperte in Scriptura aut traditione habetur, nec alicubi definita est : ergo similiter tertia. Et universum nulla propositionis Theologica, qua talis, censemus ita de fide, ut oppositam tenens habeatur hereticus.

VINDICÆ

PRO LIBRO TERTIO

DE ECCLESIA MILITANTE

TOTO ORBE TERRARUM DIFFUSA.

Ad CAPUT I.

Ad CAPUT II.

Amesius ut priorem librum finivit, ita hunc orditur a cavillis et calumniis ; at enim : « Duo hic gravia et fundamentalia vitia, vel ex negligencia, vel ex fraude, in principio occurront contra leges bene dissidenti. I. Quod Bellarminus partem Ecclesie, militantem scilicet aggredit tractare, et tamen nihil omnino tradit de tota illa Ecclesia, cujus partem appellat militantem, illud certe hoc artificio luerat, quod imperitos lectores lateat, quando vel illi tribuit militanti Ecclesie, quæ sunt propria totius, non hujus partis, vel etiam illa, quæ a communis Ecclesie natura, atque aede a militante sunt prorsus aliena.... Secundum vitium est, quod justam distributionem illius Ecclesie omittit, ejus partes vult explicare etc. » Respondeo : Amesius de lana caprina tricatur, Bellarminus controversias fidei tractat, quas inter non est aliqua de Ecclesia in communi. Cur ergo speciale de hac tractatum præmitteret ? Falsum vero esse, quod Bellarminus militanti Ecclesie a tribuat, quae sunt propria totius, vel a militante prorsus aliena, in decursu libri patebit. Nodus etiam in scirpo queratur, dum exigitur distributio Ecclesie in militante, purgantem, triumphantem, mox in hujus libri vestibulo ponenda. Numquid enim sufficit eam in indice omnium contro- versiarum, in principio totius operis appa- rere? Quibus eam impugnare libuerit, affat id poterunt in toto libro de purgatorio ; de quo tota est controversia.